

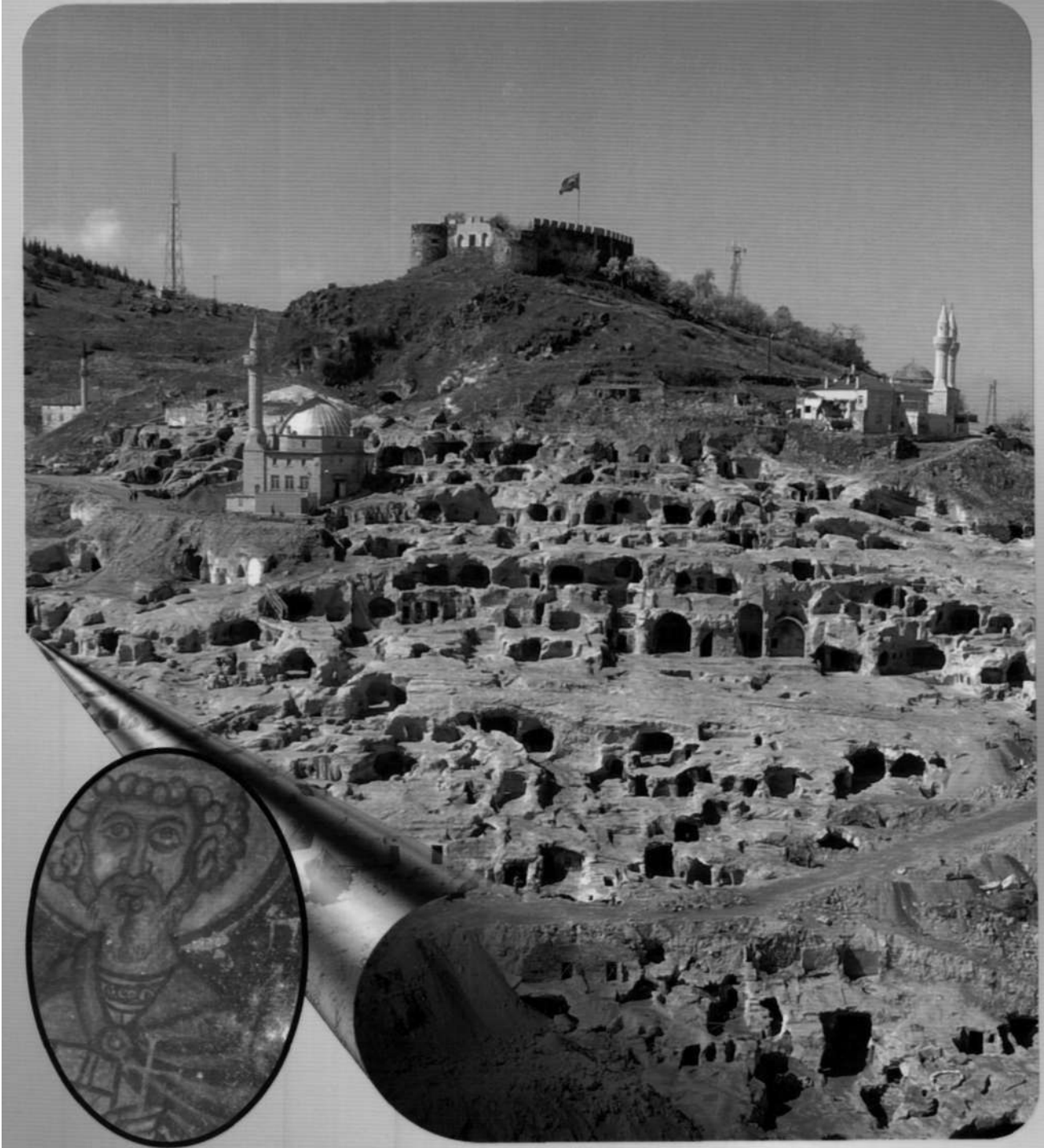
NEVŞEHİR BELEDİYESİ

Geçmişten geleceğe

NEVŞEHİR

EYLÜL 2016 ♦ YIL: 11 ♦ SAYI: 24

KÜLTÜR VE TARİH ARAŞTIRMALARI

Mustafa Hayri Efendi

Bulgur Dövme

Osman GÜVEN

Simgeler V

Kuşevi

NEVŞEHİR BELEDİYESİ

Kültür ve Tarih Araştırmaları
Eylül 2016 • Sayı: 24

İMTİYAZ SAHİBİ

Nevşehir Belediyesi Adına
Hasan ÜNVER
Nevşehir Belediye Başkanı

SORUMLUYAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Yusuf KAYA

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Celal KORKMAZER

YAYIN KURULU
Mustafa KAYA
Celal KORKMAZER
Hüseyin SEVİNDİK
Dr. Levent ULUĞLAR

BASKI / PRINT
SİMTEL OFSET MATBAACILIK
Basın Yayın Ltd.Sti.
0384 2133866 Nevşehir

GRAFİK TASARIM
Sezer ALTUNOK

TEKNİK ÇALIŞMA
Nevşehir Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

İLETİŞİM
Nevşehir Belediyesi

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Tel: 0 384 213 53 03
Fax: 0 384 212 05 41

www.nevsehir.bel.tr
baskan@nevsehir.bel.tr
ckorkmazer@nevsehir.bel.tr

ISBN : 978-605-64794-8-9

Sunuş	Hasan ÜNVER	2
Nevşehir'in 1896 - 1925 Yılları Arasında Gerçekleşen İç İsyanlardaki Şehit Askerleri	Uzm. Dr. Abdullah Tuncer GÜRBÜZ	3
1959 Yılında Nevşehir	Osman ATILGAN	42
Nevşehirli Şairler- VI Fehmi - Hamdullah Çelebi	Mustafa KAYA	45
4 Mevsim Ürgüp	Dr. Emrullah GÜNEY	49
Nevşehirli Gençlerden Bir Güç Gösterisi: Bulgur Dövmek	Mustafa DİNLEYEN	54
Dünyanın En Büyük Yeraltı Yerleşimi	Mustafa ALEVİLİ	58
Nevşehir'imizde İz Bırakanlardan Osman GÜVEN (Osman ÇAVUŞ)	Ahmet KUTLAR	62
Kapadokya Mimarisinde Kullanılmış Simgeler - V	Mustafa KAYA	65
Osmanlı'daki Merhamet Örneği: Nevşehir Yapılarındaki Kuşevleri	Öğr. Gör. Mehmet PINAR	67
Avanos ve Yöresinde Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Yaşama Genel Bir Bakış	Kasım TATLILIOĞLU	71
Stratejik Bitkilerimiz Patates - Solanum Tuberosum	Bahadır DEDEOĞLU	79
Nevşehir'in Ticari Yapısına Tarihsel Bir Bakış Tarihte Nevşehir Pazarının Önemi ve Özellikleri	Bahadır DEDEOĞLU	81
Yayınlarda Kapadokya	Meral İNCE	83

YAYIN İLKELERİ

Dergimizin temel amacı; Nevşehir ili ve bölge hinterlandında, bilimsel çerçevede ele alınmış tarih ve kültür araştırma ve derlemelerini yayına dönüştürmektir. Bunun yanında, güncel anlamda kültürel haberler köşesi, kitap tanıtım köşesi ve ilginç bilgilerin yer aldığı "Bunları Biliyor muydunuz?" köşesi de yer almaktadır. Bu anlayış ve sınıflama dışı yazılar dergide yer almaz.

Araştırma ve derleme yazılarında bilimsel yol izlenmelidir. Bunun için: Araştırma yazılarında; giriş, araştırma yöntemi, materyalin sunulduğu bölüm ile değerlendirmenin yapıldığı sonuç bölümü ve kitap kaynakçası verilmelidir. Derleme yazılarında ise; saha çalışmasında izlenen yol, derlenen materyalin orijinal şekliyle aktarılması, bölgesel kelimeler için sözlük konması ve kaynak kişi künyelerinin verilmesi şeklinde olmalıdır.

Makale yazarı tanıtım bilgisi için (*) işareti kullanılmalıdır. Dipnotlar metin sonunda üst simge kullanılarak rakamla verilmelidir. Açıklaması ise sayfa altında üst simgeye uygun puntuyla yazılmalıdır.

Dergiye isteyen herkes yazı gönderebilir. Ancak derginin içeriğinin, Nevşehir ili ve bölge hinterlandından seçilecek konular olduğu, ilgisiz yazılara yer verilmeyeceği bilinmelidir.

Gönderilen yazılar, yayın kurulundan geçtikten sonra yayınlanmak üzere sıraya konulur; yayına değer bulunmayan yazıları iade etme zorunluluğu yoktur.

Yazıların daha önce hiçbir şekilde yayınlanmamış olması ve alıntı yapıldığı takdirde bunun muhakkak belirtilmesi gerekmektedir.

Yazıların görsel malzemeleri, orijinal olarak veya dijital ortamda yazı ile birlikte gönderilmesi, dijital malzemenin yüksek çözünürlükte olması tercih edilmelidir.

Nevşehir Dergisi'nin dili Türkçe'dir. Gerekli görüldüğü takdirde Türk lehçelerinde ve diğer dillerde yazı kabul edilir, İngilizce özet eklenebilir.

9. Dergimizdeki yazılardan kaynak gösterilmek şartıyla alıntı yapılabilir.

10. Dergi editörlüğü, yayınlanması için gönderilen yazılarda, ana çatıyı bozmadan uygun görüldüğü değişiklikleri yapma hakkına sahiptir.

11. Yazılarda bilimsel ve diğer sorumluluklar yazarlarına aittir.

YAYIN KURULU

AVANOS VE YÖRESİNDE SOSYAL-KÜLTÜREL VE EKONOMİK YAŞAMA GENEL BİR BAKIŞ

Kasım TATLILIOCLU *

Özet:

Bu çalışmanın ana konusu, "Avanos Kenti" olup, bu kentin ve kent yöresinin sosyal-kültürel ve ekonomik özelliklerini betimlemektir. Avanos, Nevşehir iline bağlı bir ilçe olup, İç Anadolu bölgesinde yer almaktadır. Ülkemizin en uzun ırmağı olan Kızılırmak'ın her iki kıyısında yer alan taraça yüzeylerinde kurulmuştur. Kapadokya olarak bilinen sahanın önemli yerleşmelerinden biridir. Kapadokya kadar tarihi eski olan Avanos, tarih içinde önemini her zaman korumuştur. Günümüzde de Avanos'ta tarımsal faaliyetler yanında en az onun kadar gelişmiş sanayi ve turizm faaliyetleri 15-20 yıl içinde Kapadokya ile birlikte Avanos'un da potansiyel kaynakları olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Kentinin kendine has bir takım fonksiyonları vardır. İlçenin turizm değerleri doğa, tarih ve kültürel değerlerdir. Avanos'ta eğitime verilen önem de giderek artmaktadır. Kapadokya kapsamında, Avanos eko-turizmi için kaçınılmaz bir fırsattır. Yörenin kültürel zenginlikleri, doğal ayrıcalıkları ve bölge insanının donanımı, gecikmiş de olsa kültür turizminin boyutunun geliştirilmesi ve bunun için alt yapının hazırlanması gerekli görülmektedir.

Anahtar kelimeler:

Kapadokya, Avanos, sosyal-kültürel yapı, eko-turizm, sosyal değişme.

Araştırma tipi: Literatür taraması.

1.GİRİŞ

Araştırma konusunu oluşturan "Avanos Kenti", İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü ve Kapadokya sınırları içinde yer alır. Avanos 1.045 km²'lik yüzölçümüyle, Nevşehir'in doğrultusunda ve derinliğine vadilerle sık bir şekilde parçalanmıştır. Avanos, kuzeyden Kozaklı, güneyden Nevşehir ve Ürgüp, doğudan Kayseri ve Yozgat illeri, batıdan ise Melendiz ve Hasandağı gibi eski yanardağların kül ve lavlarının birikmesiyle oluşmuş çok geniş bir plato üzerinde yer almaktadır. (Bayındır, 2007; Gökkoçun, 2011). Nevşehir ili, Orta Anadolu'da Erciyes, Hacibektaş ve Gülşehir ilçeleri ile komşudur. Avanos, yönetim bakımından Nevşehir il Merkezine bağlı olup, merkez ilçeye 17 km. uzaklıktadır. Avanos, Kızılırmak nehrinin kuzey ve güney kıyıları boyunca kurulmuştur. Herhangi bir sahanın jeomorfolojik evrimi, sahanın

yapısal konum ve jeolojik karakteriyle doğrudan ilişkilidir. İklim, bu sahada topografyanın şekillenmesi üzerinde rol oynayan en önemli faktörlerden biridir (Ersen, 2010). Yerleşmenin ilk çekirdeği Kızılırmak'ın kuzeyinde oluşturulmuştur. Ardından kent zamanla ırmağın güneyindeki birinci sınıf tarım arazisi üzerinde genişlemeye başlamıştır. Ulaşım bakımından elverişli bir konumda olan "Avanos Kenti", İç Anadolu Bölgesi'nin Ortakent, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu Ege ve Akdeniz'e bağlayan Kayseri-Nevşehir-Aksaray karayolu güzergâhı üzerindedir. Ülkemizin en uzun nehri olan Kızılırmak, Avanos sınırları içinde 10 km. boyunca yer yer genişleyerek küçük kıyı ovaları oluşturur. Avanos İlçesi yönetim bölgesinin yüzölçümü 1045 km²'dir. Avanos, kuzeyde Maltepe (1035 m), güneyde Topraktepe (1043 m), doğuda Karaseki (997 m) ve Beşiktepe (991 m), batıda ise Bekçitepe (995 m) yükseltileri ile sınırlandırılmıştır. Avanos'ta yıllık ortalama sıcaklık 10.6°C'dir. Yıllık ortalama yağış miktarı ise 388.7 mm'dir (İstatistiklerle Nevşehir, 2009). 1954 yılına kadar Kırşehir'e bağlı olan Avanos ilçesi, 1954 yılında Nevşehir il olunca kaza olarak Nevşehir'e bağlanmıştır. Avanos'ta, yerleşme gelişimi daha ziyade yatay yöndedir. Yatay yöndeki gelişmeler, özellikle Ankara-Kayseri yolunun geçtiği güneyde kendini göstermektedir. Son yıllarda, sahada faal nüfusun sektörel dağılımlarına bakıldığında sanayi, turizm, ticaret ve tarım fonksiyonlarının geliştiği görülür. Ama bu fonksiyonlardan bir kaç (Sanayi, Hizmetler, Turizm) diğerlerinden daha önde gelir. Tarım dışı ekonomik fonksiyonlardan Avanos'ta sanayi ve turizm ön plandadır. İlçenin turizm değerleri doğa, tarih ve kültürel değerlerdir. Ama bu değerlerin tamamı turizm açısından değerlendirilememiştir. Avanos'ta sanayi, tarım dışı ekonomik fonksiyonların turizmle birlikte en önemlilerindedir. Kentin kurulduğu alanın jeolojik ve toprak yapısı kentte taş ve toprağa bağlı sanayi kollarını teşvik etmiştir (Yıldırım, 2006). Avanos, Anadolu'da çok eskiden beri çömlek üretiminin yapıldığı en önemli merkezlerden birisidir. Çömlekçiliğin kesin olarak ne zaman başladığı tespit edilemeyen Avanos'da, halen günümüzde de üretim etkin bir biçimde devam etmektedir. Ziyaretçilerin ve turistlerin yoğun ilgisini çekmektedir. Bu zanaat, başlangıcından beri diğer sektörlerde olduğu gibi usta çırak ilişkisi içinde gelişmiştir. Bu anlamdaki gelişim, atölyelerdeki ustaların zaman içerisinde çıraklarına aktardığı bilgilerle sağlanmıştır (Sertalp, 2005; www.nevsehir.bel.tr).

2. ÇALIŞMANIN AMACI

Ülkemiz hızlı bir kentleşme süreci içindedir. Son yirmi yılda Kapadokya'nın ülkemizin en önemli turizm alanlarından biri olması Avanos'u da derinden etkilemiştir. Hızlı nüfus artışına paralel olarak şehir sayısı ve şehir nüfusu artmaktadır. Araştırmanın esas amacını, Avanos Kenti ve yöresinin fonksiyonel özelliklerinin ortaya konulması ve buna dikkat çekilmesi oluşturmaktadır. Çünkü, Avanos kenti, İç Kapadokya Turizmi içerisinde gerek doğal gerekse beşeri güzellikleriyle büyük bir öneme ve konuma sahiptir. Kentin beşeri ve ekonomik coğrafya özelliklerinin tanıtımında bu durum önem arz etmektedir.

3. ÇALIŞMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

3.1. *Kentin Tarihi Dokusu*

Asur Ticaret Yolu ve İpek Yolu üzerinde bulunan Avanos, yerleşim yeri olarak önemini hep korumuştur. Birçok insan burada yaşamış veya gelip geçerken, sosyal, kültürel vb. pek çok alanda kendinden izler bırakmıştır. Ticaret ilçenin önemli geçim kaynağı olmuştur. Değişen zamanla birlikte ilçede önemli olan ticaret yerini turizme bırakmıştır (Bayındır, 2007). Avanos'un kent imajının öğelerini anlatmadan önce tarihin içinden olan Nissalı Gregor'in anlattıklarını dinlemek bize biraz olsun Avanos'un kent imajını anlama konusunda yardımcı olacaktır. Nissalı Gregor bir mektubunda Avanos ve Kızılırmak'ı şöyle anlatmaktadır: "Avanos'un güzelliğini anlatmak için kelimeler bulmak zor, gidip görmek lazım. Dünyanın hiçbir yerinde böyle sanatsal yaratılmış bir doğa görebilmek mümkün değildir. Koyunlarını anlatan çobanların ayaklarının yanından kırmızıya bürünmüş akıp giden Kızılırmak görülmeye değer. Kızılırmak'ın öteki yakasında da yemyeşil meyve bahçeleri, çeşitli üzüm bahçeleri Avanos'a bir cennet güzelliği vermektedir. Bütün bunlar doğa güzelliğinden çok bir ressamın elinden çıkmış tablo güzelliğindedir" diyor (Yıldırım, 2006).

Avanos denilince insanların aklına; Kızılırmak, eski evleri ve çanak çömlekçilik gelmektedir. Bu nedenle Avanos'un kent imajı içerisinde bunlara değinmek gerekir. Ülkemizin en uzun nehri olan Kızılırmak, Avanos kentinin tam ortasından akıp gitmektedir. Sessizce akıp gidişi görülmeye değerdir. Avanos'un kent imajının en önemli unsurlarından birini de " Geleneksel Avanos Evleri" oluşturur. Eski Avanos evleri Kapadokya mimarisinin en özgün unsurlarından birini oluşturmaktadır. Yakın çevreden kolaylıkla sağlanan taş malzemeden yığma tekniği ile yapılan bu

evler Kızılırmak'ın kuzeyinde, kent dokusunun ilk ortaya çıktığı alanda yer alır. Genelde cepheleri sokağa bakan çoğunluğu iki katlı olan evlerin tek ve üç katlı olanlarına da rastlanır. Bu evlerin sayısının 250'yi bulduğu zannedilmektedir. Çanakçılık da Avanos'un imajı yönünden olumlu bir etki bırakmaktadır. Çanakçılık Avanos'ta üzüm yetiştiriciliğinin yanı sıra en eski uğraşlardan biridir. Avanos'un hemen her yerinde durmadan çalışan çanak-çömlek atölyeleri ve bunları satan dükkânları görmek mümkündür. Çanak yapısına müsait olan kırmızı toprak Kızılırmak yakınlarında çıkartılır ve çok kısa zamanda işlenerek ve süslenerek kullanılabilir hale getirilir. Avanos ile özdeşleşmiş ve sembolleşmiştir. Halk ozanı "Seyrani", çömleğin Avanos'taki yerini şöyle anlatmaktadır:

"Arar isen gerçek Meryem oğlunu
Elindeki sırığından bellidir.
Körde bilir Avanos'un yolunu
Testi, bardak kırığından bellidir."

Avanos'ta çanakçılığın yanında çinicilik de mevcuttur. Selçuklu ve Osmanlı çini sanatı günümüze kadar ulaşmıştır. Geleneksel usullerle yapılmakta olan bu sanat Avanos'ta devam etmektedir. Avrupalı seyyahlar 19. y.y.'da daha çok bilimsel amaçlarla araştırma yapmaya gelmişler ve bu değişik jeoloji yapı karşısında şaşkınlıklarını gizleyememişlerdir. İngiliz seyyah W.F. Aintsworth volkanik vadinin gerçek dışı görünümünü şöyle aktarır: "Nehir boyunca uzanan bir vadiden geçtikten sonra, kendimizi birden bire sonsuz bir karmaşa halinde çevreleyen koni ve sütun biçimli kayalardan oluşan bir ormanda bulduk. Çok eski ve büyük bir kentin harabelerini geziyor gibiydik. Bazı koniler üstte büyük ve şekilsiz kaya parçaları taşıyordu" demiştir (Yıldırım, 2006).

3.2. *Kentin Kuruluşu ve Gelişimi*

Avanos'un bilinen tarihi, ilk Bronz Çağı'ndan itibaren başlar. J.C Gadrin ve P. Garelli isimli arkeologlar 19. y.y. başları Asur Ticaret Yollarını inceleme çalışmalarında Avanos'un bu ticaret yolu üzerinde olduğunu tespit etmişlerdir. Anadolu Selçukluları zamanında da önemini korumuş ve İstanbul-Bağdat yolu üzerinde önemli bir yerleşim merkezi olarak kalmıştır. 1202 yılında Selçuklu Hükümdarı Alaaddin Keykubat, İpek Yolu üzerindeki güvenliği sağlamak ve ticaret kaynaklarını canlandırmak amacıyla çeşitli boylardan Türkmenleri ilçede iskan ederek yöreyi Türkleştirmiştir. 1391 tarihinde Yıldırım Beyazıt tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır. Cumhuriyetten sonra Kırşehir'e bağlanmış, 1954 yılında Nevşehir'in il olmasıyla Nevşehir'e bağlanmıştır (Bayındır, 2007).

Avanos'un tarihi oldukça eskiye dayanmaktadır. Hitit ve Frig mitolojisinde "Volkan Tanrıları'nın oluşturduğu, yağmur ve rüzgâr tanrılarının yumuşak ve sihirli elleriyle biçimlendirdiği Kapadokya planetinde Avanos doğanın yazıp çizdiği ve bize bahsettiği büyümlü bir masaldır." Birçok tarihçiye göre tarihi Etilere kadar uzanan Avanos'un ilk adının Hititler devrinde ZUVVİNASA olduğu zannedilmektedir. Bizans kaynaklarında daha erken Hıristiyanlık çağında, yerleşmenin adı VENASA olarak geçmektedir. Avanos Kapadokya bölgesi sırasıyla Medlerin, Perslerin ve Kapadokya Krallığı'nın egemenliğine girmiştir. Son Kapadokya kralının (Archelaos) ölümünden sonra Roma İmparatorluğu'na katılmıştır (Yurt Ansiklopedisi, Nevşehir ili maddesi). Avanos, Malazgirt Zaferi ile Türk Egemenliğine katılmıştır. Selçuklular döneminde Nevşehir kazasına bağlı bir köy olan Avanos'un o dönemde adı "Evenüz" idi. Son olarak Karamanoğulları Beyliği'ne bağlı olan bu bölge Fatih'in 1466'da bu beyliği ortadan kaldırmasıyla Osmanlılara geçmiştir. Osmanlılar zamanında uzun yıllar bir köy olan Avanos; 1838 yılında Nevşehir'e, 1853'te Ürgüp kazasına bağlanmıştır. 1870 yılında Ankara vilayeti Kırşehir sancağına bağlı bir kaza olmuştur. 1878 yılında bilinmeyen bir sebepten tekrar köy olmuş, sonra Gülşehir ilçe merkezine bağlanmıştır. 1888 yılında ise tekrar kaza olmuştur. Cumhuriyet tarihinde ise önceleri Kırşehir iline bağlı bir ilçe olan 1954 yılında il olunca aynı kanunla Avanos ve Kırşehir'de Nevşehir'e kaza olarak bağlanmıştır (Yıldırım, 2006; Bayındır, 2007; Nevşehir Belediyesi, 2011).

3.3. Avanos'un Tarihi Gelişimi

Avanos'un bilinen en eski tarihinin Tunç ve Demir Çağlarına uzandığı Topaklı Höyüğünde 1967'de İtalyan bilim adamlarının başlattığı ve günümüzde devam eden kazılarda ele geçen bulgulardan öğreniyoruz. Bölgede yapılan incelemelerde, Paleolitik izlere rastlanmakla birlikte bu tür kültürlerin tarihi çok uzaklara gitmemekte, belki son paleolitik dönemi temsil etmektedirler. Kapadokya bölgesinin nehir kıyılarının ve tatlı su kaynaklarının bol olduğu vadiler, ilk insan oturmalarına çok müsait doğal yaşam kaynakları sunmuş olduğu açıktır (Güney, 1988; akt: Yıldırım, 2006). Çoğu kez metal kullanımına bile gerek kalmadan kolaylıkla oyulabilen tuf kayaların insanlara sıcak konut teşkil etmiş olduklarını düşünmek de yanlış olmayacaktır. Ayrıca, Hitit devrine ait bulgular bu bölgede Hitit varlığını düşündürmektedir. Ege'den göç eden kavimlerin bölgeye yerleşmesiyle Hititler hâkimiyetini burada kaybetmişlerdir. Bizans kaynaklarında daha erken Hıristiyanlık çağında, yerleşmenin adı VENASA olarak geçerken, Strabon bu adı, Helen yazımıyla, OUVENASA olarak ifade etmiştir (Lfciar, 1993).

Fransız araştırmacılar Claudine Coindoz ve Michel Coindoz Topaklı Höyüğünde yaptıkları araştırmada Frig Uygarlığı tesiri görülen bulgular elde etmişlerdir. Buna dayanarak Avanos'ta Asur Uygarlığı'nın varlığını ileri sürmüşlerdir. Asurların M.Ö. 680-610 yılları arasında yaşadıkları belirtilmektedir. Asurlular döneminde Avanos'un isminin VENESSA olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Fransız araştırmacılar, Claudine Coindoz ve Michel Coindoz Avanos İlçe Merkezi'nden kolaylıkla görülebilen 300 m. genişliğinde, 30 m yüksekliğinde masa şeklindeki tepenin (Çeç) üstünde koni biçiminde yükselen tümülüsün Kapadokya Krallığı'nın önemli bir şahsına ait mezar olduğunu ileri sürmektedirler. Avanos Kapadokya bölgesi sırasıyla M.Ö. 610-550 yılları arası Medler'in, M.Ö.332-M.S.17 yılları arası Kapadokya Krallığı'nın egemenliği altına girmiştir. İlk olarak düzenli sistemli bir yerleşme Büyük İskender'in teğmeni olan Evmenes tarafından kurulmuştur. M.S. 17'lerde Kapadokya Roma'nın Asya'daki bir vilayeti olmuştur. Bu dönemde Roma İmparatoru Tiberius Kapadokya'nın içine düştüğü yoksulluk karşısında bölgeden alınan vergilerin hafifletilmesini buyurmuş. Bu dönemde Avanos Kapadokya bölgesinin üç önemli şehirlerinden biridir. M.S. 395'te Roma İmparatorluğu'nun ikiye yani Doğu ve Batı Roma olarak ayrılmasıyla Bizans'ın hâkimiyeti altına girmiştir. Bu hâkimiyet 1071 Malazgirt Zaferine kadar sürmüştür. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan 1071 Malazgirt Zaferi ile bölgeyi Selçuklu Devletine bağlamıştır. Büyük Selçuklu Devleti'nin dağılmasıyla ise Anadolu Selçuklu hâkimiyetine girmiştir. Bu devrin günümüze kalan önemli eserlerinden biri 13. yy'n ilk yarısına tarihlenen ve Avanos'un 4 km. güneyindeki Saruhan Kervansarayı'dır. Bundan başka Avanos'un batısında kurulmuş olan ve ilk Müslüman-Türk mahallesi olduğu sanılan Alaaddin Mahallesi'ndeki Alaaddin Camisi'nin de bugün çok değişmiş olmakla beraber o günlerden geldiği hakkında halk arasında söylentiler vardır. Selçuklu ekonomisi tarımsal aktiviteye dayandığından bölgeye alışılmamış yeni üretim ve yeni bir yaşam kültürü gelmiştir. Genel hatlarıyla kamu ihtiyaçlarına hitap eden dini, kültürel amaçlı yapılar camii, medrese, imaret, ticari ve sıhhi amaçlı vakıf yapılar, külliye bu toplumun yeni görünüşünü belirlemeye başlamıştır. Selçuklu döneminde bir ara Avanos'ta yalnızca 5-6 ev kalmıştır. Selçuklular döneminde Nevşehir kazasına bağlı bir köy olan Avanos ardından Karamanoğulları Beyliğine bağlı iken, 1391 yılında Osmanlı Devletinin hâkimiyetine geçmiştir. Osmanlı döneminde çömlekçilik ticareti birkaç yüzyıl donmuştur. Dolayısıyla Avanos uzun yıllar bir köy olarak kalmıştır. 1838 yılında Nevşehir'e, 1853'te Ürgüp kazasına bağlanmıştır. 1870 yılında Ankara vilayeti Kırşehir sancağına bağlı birkaza olmuştur.

1878'te bilinmeyen nedenle yeniden köy olmuş ve Gülşehir ilçesine bağlanmıştır. Önceleri Niğde iline bağlı olan Nevşehir, 1954 yılında il haline getirilince aynı kanunla Kırşehir ve Avanos'ta kaza olarak Nevşehir'e bağlanmıştır. Avanos'ta tarihi eser sayılabilecek birçok yapı mevcuttur. Avanos'un ilk mahallesi olarak bilinen ve Selçuklu döneminde İpek yolu'ndan geçenleri korumak amacıyla Avanos'a gönderilen askerlerin yaptığı camii olan Alaaddin Cami ve çevresi Avanos'un tarihsel kültürü ve yaşam tarzı hakkında bilgi vermektedir. Zaten bu mahallelerin büyük bir kısmı yapılan koruma planıyla sit alanı içine alınmıştır. Avanos yöresinde yaşayan ilk insanlar Yer altı şehirlerini yapmış ve burada hayatlarını sürdürmüşlerdir. Daha sonra da yukarıda bahsettiğimiz Alaaddin Camii'nin kurulmasıyla bu caminin etrafına yerleşmişlerdir (Yıldırım, 2006).

3.4. Kent ve Yakın Çevresinin Doğal Çevre Özellikleri

Avanos kenti, deniz seviyesinden yaklaşık 920 m yükseklikte olup, Kızılırmak nehrinin iki tarafında kurulmuştur. Yerleşmenin ilk çekirdeği, Kızılırmak'ın kuzey tarafındaki İdiş Dağı'nın eteklerinde ortaya çıkmıştır. Irmağın kuzeyindeki sahanın zamanla toprak kayması, sel gibi doğal afetlere maruz kalması ile burası *Afet Alanı* ilan edilmiştir. Daha sonra yerleşme ırmağın güneyindeki I. sınıf tarım arazisi üzerinde gelişme göstermeye başlamıştır. Yerleşmenin ırmağın güneyine doğru yayılması ve günümüzde de bu kısımda gelişme göstermesinde, Kayseri-Nevşehir-Aksaray karayolu etkili olmuştur. Kırşehir'in doğusunda Mucur, Arabsun, Ürgüp, Nevşehir ve Avanos'tan Kayseri'ye doğru uzanan geniş saha içinde renkleri pembe-beyaz olan tüfler bulunmaktadır. Killeri Avanos'ta ziyadesiyle gelişmiş olan bir seramik imalatında ham madde olarak kullanılmaktadır. Avanos'un jeolojik özelliklerini özetlemek gerekirse; kuzeybatıda Neojen dönemine ait kırmızı kil galerisi, kuzey doğuda yine Neojen zamanlı çok miktarda volkanik tüf içeren formasyonlar vardır. Bu iki formasyon, Kızılırmak'ın kuzeyinde yerleşmeyi geriden sınırlandırmıştır. Kızılırmak boyunca ise ırmağın her iki tarafında akarsu sekisi çökelleri yer alır. Kızılırmak boyunca uzanan alüvyonlar, kentin ve ırmağın güneyinde iç kesimlere doğru genişleme gösterir. Tüm Kapadokya gibi sahanın da görünümünde dikkati çeken en önemli morfolojik birim peribacalarıdır. Özellikle Ürgüp-Avanos-Uçhisar arası, ilgi çekici ve güzel bir görünüm arzeden peribacaları ve badlans topografyası ile ve bilhassa Bizanslılar döneminde tüflerin oyulması ile yapılmış olan kaya kiliseleri ve meskenleri ile dikkat çekmiş ve bu nedenle son yıllarda da turizm açısından büyük bir önem arz etmektedir (Yıldırım, 2006).

3.5. Avanos ve Çevresinde Kültür ve Spor Turizmi

Kültür kelime kökeni olarak Avrupa dillerinden Türkçe'ye kazandırılmış bir kelimedir. Avrupa dillerindeki anlamı üzerine, etnoloji sözlüğünde kültürün tanımı şu şekilde yapılmıştır: "Bir halkın ya da bir toplumun maddi ve manevi alanlarda oluşturduğu ürünlerin tümü; yiyecek, giyecek, barınak, korunak gibi temel ihtiyaçların elde edilmesi için kullanılan, her türlü araç-gereç, uygulanan teknik; fikirler, bilgiler, inançlar; geleneksel, dinsel, toplumsal, politik düzen ve kurumlar; düşünce, duyuş, tutum ve davranış biçimleri; yaşama tarzı"dır. Kültürü kendine konu edinen bilim dallarının genel kabul görmüş diğer tanımı ise, "Geçmişten günümüze insanoğlunun toplumla ve doğayla ilişkileri sonucu ortaya koydukları maddi ve maddi ve manevi ürünlerinin tümü" şeklindedir (Sevindik, 2005:14-15). Güveç'e (1994) göre kültür, "insanın doğa karşısında doğayla birlikte yaşamını sürdürebilmesi için ürettiği her şey"dir. Coğrafi koşulların kültürün oluşum ve biçimlenişinde etkisi vardır ancak, kültür birçok ülkeyi ve insanı içine alır ve pek çok insanın ilgisini çeker. Türkiye'de kültürel turizm uygulamaları müze ve ören yeri ziyaretlerinin ötesine geçememektedir. Diğer bir anlatımla kültürel mirasın turizm amaçlı kullanıldığını söylemek mümkün değildir. Çünkü kültürel miras ürünlerinin çoğu turistik ürüne dönüştürülemez. Ülkemizde antik kültür kalıntılarını ve müzeleri gününbirlik gezmeye dayalı etkinlikler yıllardır uygulanan kültürel turizm aktiviteleri arasındadır. Kültürel turizm, değişik ulusal kültürleri tanımak ve tarihsel, kültürel eserleri görmek için yapılan seyahatlerdir. Tarihi ve arkeolojik eserler; araştırmacılar, mimarlar, sanat tarihçileri ve öğrenciler için önemli bir inceleme ve araştırma konusu olup, bu kişileri yöreye çeker. Ayrıca turistlerin farklı medeniyetlere ait bu tür yapıları görme, onların fotoğraflarını çekme arzuları vardır. Bu nedenle büyük bir turizm potansiyeli oluşturur. Nevşehir ve çevresi yani Kapadokya, tarihsel ve kültürel değerler bakımından ülkemizin hatta dünyanın önemli merkezleri arasındadır. Yörede bireysel ya da kültür turizmi denilen türün ağırlığı zaman içinde artış göstermektedir. Bölgeye yönelik turizm talebi daha çok kitle turizmi şeklindedir. Kültür turizmi amacıyla yöreye gelen turistler, yörenin özgün güzellik ve kültürünü sindirmek, incelemek ve bu kültürü yaşamak istegindedirler. Yöre halkı ile karşılaşip, yaşam şekillerini doğal haliyle paylaşabilecekleri bir ortam talepleri vardır. Bu tür turistler için lüks ve konfor ikinci plandadır. Bu tür turistlerin bölgede kalış süreleri kitle turizmine katılanlara göre önemli oranda daha uzundur."

Kapadokya bölgesi, kongre turizmi alanında da Türkiye dünyada bu alanda tanınmış mekânlara ciddi bir rakip olabilir. Ulusal ve uluslararası kongre ve toplantı organizasyonlarında yeni arayışlar hâkim olmaya başlamıştır. Bu tür organizasyonlarda büyük kentlerden çok otantik nitelik taşıyan bölgelere ilgi duyulmaktadır. İşletmeler, kongre turizmi için gerekli, teknik altyapı çalışmaları için teşvik edilmeli, kongre ve toplantı organizasyonlarını düzenleyen kurumlarla iletişim kurmaya teşvik edilmelidir. Kongre turizmi bölgenin uluslararası alanda daha iyi tanınmasını sağlayacak, işletmelerin rekabet gücünü arttıracaktır. Ayrıca kongre turizmi ile bağlantılı olarak Avanos'ta üretilen sanayi ve tarımsal ürünleri tanıtıcı ihtisas fuarlarının (özellikle şarapçılık, çömlekçilik vb.) kurulması sonucu yörede fuar turizmi oluşacaktır. Avanos Festivali (Kapadokya El Sanatları ve Turizm Günleri) Avanos İlçesi'nde yılın 18 Haziran, 25 Haziran, 13 Ağustos, 28 Ağustos, 10 Eylül tarihlerinde olmak üzere toplam beş gün çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Uluslararası boyutta düzenlenen etkinlikler ile ilçede üretilen sanatsal ürünlerin tanıtımının yapılması amaçlanmaktadır. Bölgenin adı Kapadokya'nın "Güzel atlar diyarı" yani "Katpatuka"dan geldiği söylenmektedir. Bölgede at turları da düzenleyen işletmeler vardır. Bölgede, muhteşem doğayı seyretmek isteyenlerin balon turlarına katılmaktadır. Balon sayısının artırılması ve fiyattaki biraz düşme balon gezilerinin bölge turizmine olumlu katkılarının olmasına neden olabilir. Ayrıca bazı seyahat acenteleri bisiklet turları düzenlemektedir. Ancak diğer doğal rekeatif faaliyetlerde olduğu gibi rekreatif turlara rehberlik edebilecek yeterli sayıda yetişmiş rehberler bulunmamaktadır (Yıldırım, 2006; www.nevsehir.bel.tr; www.nevsehir.gov.tr).

Bölgede geleneğe bağlı kültür ise halen etkisini göstermektedir. Bölgede sergilenen halk oyunları, halay bölgesi karakteristiği taşıyan oyunlardan oluşmaktadır. Yarım daire formatında sunulan oyunlar üç temel figürden oluşmaktadır: Bunlar; düz halay, üç ayak ve sekme'dir. Halaylara davul, zurna ve klarnet gibi enstrümanlar eşlik etmektedir. Halay esnasında türkü söylemekte ayrı bir unsurdur. Bölgede kişisel yetenekleri dahilinde yetişen aşık ve müzik ustaları bulunmaktadır (Sevindik, 2005:16-17). Nevşehir ili ve yöresinde, evlenme biçimleri şu şekillerde gerçekleşmektedir: Kız kaçırma yoluyla evlilik, değiş-tokuş evlilik, beşik kertme, iç güveyi, baldız ve kayıbiraderle evlilik, çok eşli evlilik, genel kabul gören evlilik şeklinde tezahür etmektedir. Bu yöre de, genelde tek eşle evlilikler tercih edilmektedir. Evlilik

merasimlerinde gelin övmeyle ilgili bölgeden derlenmiş olan bir örnek şu şekildedir (Sevindik, 2005: 12-15).

"Kızım kınan kutlu olsun
Vardığın yer mutlu olsun
Kız anası kız anası
Hani bunun öz anası

Atladı geçti eşiği
Sofrada kaldı kaşığı
Büyükevler yakışığı
Ah gelin anam

Altın tas içinde kına özenir
Gümüş tarak ile zulfüm taranır
Nişanlı kızlar eşin aranır
Ah gelin anam

Gelin geldi kapımıza
Altın doldu küpümüze
Çamaşır var hepimize
Ah gelin anam".

Bölge günümüzde turizm açısından büyük bir öneme sahiptir. Avanos, Ürgüp, Göreme, Akvadi, Uçhisar ve Ortahisar Kaleleri, El Nazar Kilisesi, Aynalı Kilise, Güvercinlik Vadisi, Derinkuyu, Kaymaklı, Özkonak Yeraltı Şehirleri, İhlara Vadisi, Selime Köyü, Çavuşin, Güllüdere Vadisi, Paşabağ-Zelve belli başlı görülmesi gereken yerlerdir. Kayalara oyulmuş geleneksel Kapadokya evleri ve güvercinlikler yörenin özgünlüğünü dile getirirler. Bu evler 19. yüzyılda yamaçlara kayalardan ya da kesme taştan inşa edilmişlerdir. Bölgenin tek mimarı malzemesi olan taş yörenin volkanik yapısından dolayı ocaktan çıktıktan sonra yumuşak olduğundan çok rahat işlenebilmekte ancak hava ile temas ettikten sonra sertleşerek çok dayanıklı bir yapı malzemesine dönüşmektedir. Kullanılan malzemenin bol olması ve kolay işlenebilmesinden dolayı yöreye has olan taş işçiliği gelişerek mimari bir gelenek halini almıştır. Gerek avlu gerekse ev kapılarının malzemesi ahşaptır. Kemerli olarak yapılmış kapıların üst kısmı stilize sarmaşık veya rozet motifleriyle süslenmiştir. Yöredeki güvercinlikler 19. yüzyılın sonları, 18. yüzyılda yapılmış küçük yapılarıdır. İslam resim sanatını göstermek açısından önemli olan güvercinliklerin bir kısmı manastır veya kilise olarak inşa edilmişlerdir. Güvercinliklerin yüzeyi yöresel sanatçılar tarafından zengin bezemeler, kitabeler ile süslenmişlerdir. Bölge şarapçılık ve üzüm yetiştiriciliği ile de ünlüdür. Kapadokya'yı eskiden ev olarak kullanıyorlardı. Bu yüzden şimdi kalıntılar çıkartılıyor, tarihi eser olarak koruma altına alınıyor (<http://tr.wikipedia.org>).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Avanos kentinin kendine has bir takım fonksiyonları vardır. Fonksiyon kavramı sözlükte, "iş, görev, hizmet" gibi anlamlara gelirken, Kent Coğrafyası'nda ise, "bir yerleşmenin ortaya çıkışını, gelişmesini ve büyümesini sağlayan faaliyetleri (Köse,1996) ifade eder. Diğer bir tabirle, "Şehrin varlığını ve gelişmesini mümkün kılan, yaşamı için gerekli tüm kaynakları sağlayan faaliyetlerdir (Tümertekin, 1973). Kapadokya Bölgesi'nin M.Ö. 6500'lere kadar inen kültür izlerine rastlanan bölgede, birçok uygarlık hüküm sürmüştür. Bu uygarlıklara ait izlerin somut olarak izlendiği alan bölgenin mimari dokusudur. İşlenmeye uygun kaya dokusunun sahip olduğu bölgede, çok sayıda kayadan oyma yaşam ünitesi mevcuttur. Bunlar içerisinde ev içi mekânlar, dini mekânlar, depolar, güvercinlikler ve su sarnıçları başlıcalarıdır. Bölge kırsalında mekân kompleksi üç temel unsurdan oluşmaktadır: Bunlar; oturma bölümü, hayat bölümü ve ahır bölümü'dür. Maddi kültürün diğer bir alanı olan el sanatlarında, Avanos ve Ürgüp halılarıyla ün kazanmıştır. Bu bölgede diğer bir el sanatı ise, başörtülerinde kullanılan oya işleridir (Sevindik, 2005:14-15).

Avanos İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde yer almaktadır. III. ve IV. Jeolojik zamandaki volkanizma ve ardından etkili olan rüzgâr ve su aşındırmasının meydana getirdiği bir rölyef gelişmiştir. İklim bakımından İç Anadolu Bölgesi'nin kara iklimi hüküm sürmektedir. İlkbahar ve yaz mevsimi başlarında yükselen rakım değerleri özellikle yaz aylarında düşüş eğilimi göstermektedir. Karasal iklime has step bitki örtüsü hâkimdir (Ersen, 2010). Nüfus yapısında, erkek nüfus kadın nüfustan, yetişkin nüfus ise çocuk ve yaşlı kadın nüfustan fazladır. Avanos'ta eğitime verilen önem ise giderek artmaktadır. Okuma-yazma oranı Türkiye ortalamasına yakındır. Avanos yerleşmesinin tarihi izleri İlk Bronz Çağı'ndan itibaren başlar. Tarih boyunca çok değişik milletlerin ve onların kültürlerinin etkisine girmiştir. Yerleşim yerinin seçiminde Kızılırmak'ın sağladığı su ve verimli tarım toprakları ile yine Kızılırmak vadisine bağlı olarak ortaya çıkan elverişli ulaşım imkânları etkili olmuştur. Günümüzde de yerleşme Kızılırmak vadisinin çevresinde gelişme göstermektedir. Bunda Kızılırmak'ın kuzeyindeki yerleşmenin ilk çekirdeğinin olduğu alandaki eski evlerin varlığı ve Anadolu'ya doğu-batı istikametinde bağlayan yolların Kızılırmak'ın güneyinden geçmesi etkili olmaktadır. Taş malzemenin hâkim olduğu evlerin bulunduğu alan "Afet Alanı" kapsamına alınmıştır. Irmağın güneydeki evler ise genelde iki yada tek katlı olup büyük çoğunluğu bahçelidir. Arazinin ancak %0.1'ini çayır-meralar teşkil etmektedir. Bağcılık, meyve ve sebzeçilik ile tahıl tarımının en fazla önem kazanmış kısmını oluşturmaktadır. Tarım ürünleri üretiminde

çeşitliliğin var olmasına rağmen tarımda entansif yöntemler tam olarak uygulanabilmiş değildir. Avanos'ta arıcılık ise daha da geliştirilebilir bir faaliyettir. Orman oluşturulabilecek nitelikte bir ağaç topluluğu yoktur. Sadece İdis ve Ötedikme dağlarının yamaçlarında geçmişte büyük kısmı çanak ve çömlek atölyelerinde yakılmış meşe toplulukları vardır. Son yıllarda ilçeye daha güzel bir görünüm vermek için Avanos Belediyesi ve Tarım İlçe Müdürlüğü ağaçlandırma çalışmaları yapmaktadır. Avanos, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu, Ege ile Akdeniz'e bağlayan yollar üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle ulaşım açısından geçmişte olduğu gibi bugünde önemli bir yere sahiptir. Avanos'ta fabrikalar ölçüsünde sanayileşmenin var olduğu söylenebilir. En gelişmiş sanayi kolu ise taş ve toprak sanayiidir. Uygun toprak şartları tuğla ve kiremit fabrikaları ile çimento fabrikasına hammadde sağlanmıştır. Ama Avanos'ta atölye tipi sanayinin çok büyük önem arz ettiğini söylemeliyiz. Ticaret, tarım ve sanayi tipi üretim ile turizme bağlı olarak oldukça canlıdır. Ticarete konu olan ürünler çeşitlidir. Açık ekonominin var olduğu ilçede sebze ve meyveler başta olmak üzere tarımsal ürünler, çanak-çömlek, onyx ve tuğla basta olmak üzere taş ve toprak ürünleri ile ev tipi üretime sahne olan Avanos halıları ticarete konu olan ürünlerdir.

Avanos, turizm için gerekli konaklama tesisleri, ulaşım gibi altyapı ihtiyaçlarını büyük oranda gidermiştir. İlçenin tanıtımı festivallerle yapılmaktadır. Dünyanın değişik ülkeleri bu festivallere katılmaktadır. Yine 31 Ağustos-1 Eylül tarihleri arasında yapılan "El Sanatları ve Turizm Festivali" Kapadokya ile birlikte Avanos'un da tanıtımında ve turizm potansiyelinin reklamında önemli bir faaliyettir. Bütün Kapadokya'da olduğu gibi Avanos'unda dış dünyaya açılmasında en önemli gelişme turizmdir. Turizmin yörede etkili bir faaliyet haline dönüşmesi oldukça uzun bir zaman diliminde olmuştur. Zaman içinde yabancı turistlerin ülkelere göre dağılımı çeşitlenmiş, temel olarak "KültürTurizmi" diye nitelendirilen ve deniz turizmine göre de az mevsimlik dalgalanma arz eden bir turizm olgusu ortaya çıkmıştır. Turizm faaliyeti "Kitle Turizmi" şeklindedir. Şüphesiz çanakçılık Avanos'un en önemli sanatıdır. M.Ö. 7.000 yılında Neolitik dönemde Çatalhöyük'te başlayan çanak-çömlek yapımı, Asurlular ve Hititlerden beri kavimden kavime, babadan-oğula geçerek günümüze kadar gelmiştir. Artık özelliğini yavaş yavaş yitirmeye başlayan halıcılık, yıllar önce halkın geçim kaynaklarından biriydi. Kök boyalardan elde edilen birbirinden güzel renklerle dokunan halılar, hâlâ renklerinde hiçbir solma olmaksızın Avanos evlerini süslemektedirler. Yeraltı kaynağı olarak nitelendirilebileceğimiz kaolen, mermer, kum ve çakıl yatakları vardır. Turizm yöresinin kaderini değiştiren ve değiştirmeye devam eden bir sektördür (Yıldırım, 2006).

Öneriler

- Özellikle 1980'li yıllardan sonra bütün Kapadokya ile birlikte turizm alanında önemli adımlar atmış olan Avanos'ta turizm ile ilgili alınması gereken bazı önlemler vardır. Turistler genel olarak Türkiye'nin başka yörelerinden Kapadokya'ya gelmekte, ortalama konaklama ya da geceleme ortalaması 2 günü geçmemekte ve geziyi satın aldıkları tur operatörünün belirlediği bir sema içinde bölgeyi gezip ayrılmaktadır. Böyle bir gezi genelde bir yeraltı şehri, halı atölyeleri, çanak ve çömlek atölyelerini içermektedir. Yani bölgenin turizm değerlerinin tamamı tanıtılmamaktadır. Kapadokya turizminin bugünkü haliyle "kitle turizmi" olarak nitelendirmek yanlış olmayacaktır.

- Yörenin kültür zenginlikleri, doğal ayrıcalıkları ve bölge insanının donanımı, gecikmiş de olsa kültür turizmi boyutunun geliştirilmesini ve bunun için alt yapının hazırlanmasını gerektirmektedir.

- En azından kitle turizmi kadar ağırlıklı bir kültür boyutu gelişimi hedeflenmelidir. Kültür turizminin gelişmesi için bu imkânların sağlanması gereklidir.

- Kapadokya kapsamında Avanos eko-turizmi için kaçınılmaz bir fırsattır. Sürdürülebilir turizm, katılım kavramları eşliğinde geliştirilen bu anlayış uygulamada, doğal çevreyle, yerel kültürle barışık küçük ölçekli turistik aktiviteleri ön plana çıkarmakta, kısaca "eko-turizm" olarak adlandırılmaktadır.

- Bisiklet ve balon turları, turistler tarafından rağbet gören etkinliklerdir. Kongre turizmi amacıyla Avanos'a yapılan kongre merkezinin ve otellerde var olan kongre salonlarının kullanımının artması için tanıtımın iyi bir şekilde yapılması, Avanos ve Kapadokya'nın Kongre Turizminde hem ülke hem de dünyada öncelikli yerlerden biri olmasını sağlayabilir.

- Bölgede turizm faaliyetlerine destek verecek sanayinin desteklenmesi, projelerin teşviki, sanayi tesislerinin turizmi olumsuz etkilemeyecek mekânsal yerleşimi konularına yönelik çalimsalar yapı lmalıdır.

- Hediyelik eşya, süsleme ve işlemeciliğin geliştirilmesi gerekir. İlçenin tanıtımında kamu ile özel kurum ve kuruluşlar ortak bir çalışma içerisine girmelidirler. İlçenin tanıtımında gazete, dergi, radyo ve televizyon gibi iletişim araçları kullanılmalıdır. Ayrıca başta eski taş evler olmak üzere Avanos'un sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin tahrip olması engellenmelidir.

- Kapadokya bölgesi "kongre turizmi" alanında Türkiye'de ve Dünya'da tanınmış mekânlara ciddi bir rakip olabilir. Bisiklet ve balon turları alternatif turizm türleri sayılmamakla birlikte, turistler tarafından rağbet gören etkinliklerdir. Erciyes ve Hasan Dağı'nın volkanik patlamaları sonucu tüfle kaplanan alanın zamanla aşınımı ile oluşan derin vadiler, yürüyüş turizmi açısından son derece elverişlidir. Kamp ve karavan turizmi de bölgenin geleceği için önemli bir potansiyeldir (Yıldırım, 2006; Kapadokya'da Mevcut Durum Raporu, 2002; Şanlı, 2004).

KAYNAKÇA

- Akadağ, M., "Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi", Tarih dizisi, Cilt: 11243-1453.
- Bayındır, Z. (2007). *Günümüzde Avanos'ta (Nevşehir) El Halısı Üretimi ve Avanos Halılarının Özellikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Ersen, A. (2010). *Avanos-Yemliha Arasının Jeomorfolojisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Gökkoyun, S. (2011). *Nevşehir-Avanos Cami Höyük Yontma Taş Endüstrisinin Tipolojik Analizi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler, Enstitüsü, Ankara.
- Güney, E. ve diğ. (1988). *Nevşehir İli-Kapadokya: Nevşehir Merkez İlçe, Acıgöl, Avanos, Derinkuyu, Gülşehir, Hacıbektaş, Kozaklı, Ürgüp*. Mersin: Yeni Cenuş.
- Güvenç. B. (1994). *İnsan ve Kültür*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İstatistiklerle Nevşehir*. (2009). Nevşehir Belediyesi Yayınları, Ankara, 2010.
- Kapadokya'da Mevcut Durum Raporu*, Nevşehir Valiliği Yayınları, Nevşehir, 2002.
- Köse, A. (1996). *Fonksiyonel Özellikleri Yönünden İVRİNDİ*, Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları, No:831.
- Tümertekin, E. (1973). *Türkiye' de Kentleşme Ve Kentsel Fonksiyonlar*, İstanbul Üniversitesi Yayınları No. 1840.
- Seçilmiş Göstergelerle Nevşehir (2011). Nevşehir Belediyesi Yayınları, Ankara, 2012.
- Sertalp, E. (2005). *Avanos Seramik ve Çömlek Atölyelerinde Çıraklık Eğitimi Yoluyla Meslek Edinmiş Elemanların Durumu Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sevindik, H. (2005). *Kültür Kavramı ve Nevşehir Kültürü Üzerine*, *Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi*, Nevşehir Belediyesi Yayınları, sayı 1, ss, 14-19.
- Sevindik, H. (2005). *Nevşehir İlinde Evlenme Geleneği Üzerine Tespitler*, *Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi*, Nevşehir Belediyesi Yayınları, sayı 2, ss, 12-17.
- Şanlı, H. (2004). *Turizm ve Tarımsal Faaliyetlere Bünyelerinde Birlikte Yer Veren İşletmelerin Ekonomik Analizi: Nevşehir İli Avanos ve Ürgüp İlçeleri Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Umar, B. (1993). *Türkiye'deki Tarihsel Yerleşme Adları*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Yıldırım, Y. (2006). *"Avanos Kenti"*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yurt Ansiklopedisi, "Nevşehir İli" maddesi, 8. Cilt.
<http://www.nevsehir.bel.tr/>, "Kapadokya'da Sosyo-Kültürel Yapı", Erişim tarihi: 05.08.2014.
- İstatistikler*", Erişim Tarihi: 05.08.2014.
<http://www.nevsehir.gov.tr>, "Turizm", Erişim Tarihi: 05.08.2014.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Kapadokya#Tarihi>, "Kapadokya", Erişim Tarihi: 16.11.2014.

DİPNOT:

* Yrd. Doç. Dr., Bingöl Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü.
kasimtatli@hotmail.com 0 505 6796559